

ego sum, illic et minister meus erit, inquit vita et veritas Christus; quomodo non potius mater cum ipso erit (1)?

Hac elegantissima et ditissima quam nuper exposuimus, oratione magni doctoris hujusce mysterii quid luculentius, quid pulcrius, quid ad pienissimam veritatem directe probandam congruentius? Sat superque græcus doctor profitetur triumphalem Virginis cum anima et corpore sublationem; cumque sacerdotibus cæterisque sacris ministris sermonem ejus perlegendum Rom. Ecclesia proposuerit, indubium de istius Ecclesiæ mente hac super re nobis exhibetur judicium.

In 3^o nocturno Evangelium hoc legitur: *Intravit Jesus in quoddam castellum, et mulier quedam, Martha nomine, exceptit illum in domum suam (2).* Sub hujusce Evangelii velo quam pulcre Virginis Assumptio delitescit! B. quoque Virgo Filium Dei suam in domum exceptit, in augustissimum pariter virginalis uteri divisorium, tamquam in quoddam castellum, Dei Filius introivit. At, quemadmodum Virgo Maria penes se Verbum divinum recepit, illudque humana carne vestivit; eadem, opinor, ratione divinum Verbum apud se Virginem Deiparam humana sua carne pariter induitam recepisse condecuit. Intemperata Parens Martha et Magdalena sororibus beatior, quæ, si Christum istæ in castello quodam hospitem admiserint, suo Maria gremio ipsius vitæ

(1) Orat. de Dormitione B. Mariæ Virginis post initium. — Pius V suffecit has lectiones Damasceni lectionibus Pseudo-Hieronymi qui so-

gestavit auctorem, quocum de morte latura triumphum sedibus cælorum gratissima succedit. — In rebus quoque minimis quam ingens Ecclesiæ sapientia nitet!

Insuper alma Rom. Ecclesia prope majora pro Virginis Assumptione referre discipiens, tantique Patris, nempe Jo. Damasceni, fulgido pellecta nitore, in 2^o nocturno 4^a die infra Octavam suum pergit inchoatum aperire sermonem:

“Ex antiqua accepimus traditione, quod tempore gloriæ dormitionis beatæ Virginis, universi quidem sancti Apostoli, qui orbem terræ ad salutem Gentium peragabant, momento temporis in sublime elati convenirent Jerosolymis; cumque illic essent, eis visio apparuit angelica, et audita est psalmodia cælestium Potestatum et sic cum divina gloria in manus Dei sanctam tradidit animam. Ejus autem corpus, quod Deum ineffabili quadam ratione suscepit, cum angelica et apostolica hymnodia elatum, in loculo fuit depositum Gethsemane: quo in loco angelorum cantus mansit tres dies continuos. Post tres autem dies angelico cantu cessante, qui aderant Apostoli (cum unus Thomas, qui abfuerat, post tertium diem venisset, et quod Deum suscepérat, corpus adorare voluisset) tumulum aperuerunt: sed omni ex parte sacrum ejus corpus nequaquam invenire potuerunt. Cum ea autem tantum invenissent, in quibus fuerat compositum, et ineffabili, quæ ex eis proficierebatur, essent odore

maticam Deiparentis Assumptionem in dubium vertit.

(2) Luc. cap. x.

repleti, loculum clauerunt. Ejus mysterii obstupefacti miraculo, hoc solum cogitare potuerunt, quod cui placuit ex Maria Virgine carnem sumere, et hominem fieri et nasci, cum esset Deus Verbum et Dominus gloriæ, quique post partum incorruptam servavit ejus Virginitatem, eidem etiam placuit et ipsius, postquam migravit, immaculatum corpus, incorruptum servatum, translatione honorare ante communem et universalem resurrectionem. Aderant tunc cum Apostolis sanctissimus Timotheus, primus Episcopus Ephesiorum, et Dionysius Areopagita, sicut ipse testatur in iis, quæ de beato Hierotheo, qui ipse quoque tunc aderat, scripsit ad prædictum Timotheum, sic dicens: *Nam etiam apud ipsos a Deo afflatos sacerorum Antistites, quando nos quoque, ut nosti, et multi ex sanctis nostris fratribus, ad contuendum corpus, quod vitæ principium dedit, et Deum suscepit, convenissemus (aderant autem et Domini frater Jacobus et Petrus, suprema et antiquissima theologorum summitas): et viso sacro corpore, placuit omnibus, prout quisque poterat, hymnis celebrare infinitam bonitatem divinæ potentie (1).* »

Rom. Ecclesia cum græca latinam conjungens auctoritatem, præfatis lectionibus erudita traditione refertis quæ nobis suppeditant veritatem Assumptionis in quibusdam rationibus, quibus prouti fundamentis innititur, lectiones posthac divi Bernardi legendas proponit 5^a die infra Octavam relatas, in quibus Virgini Deiparæ in

(1) Orat. de Dormit. B. M. Virg. sub finem.

cælum consensæ perhumiliter efflagitat, ut sive ob singulare privilegium divinitus acceptum, sive ob nostrarum laudum remunerationem totus aer gratiarum videretur in foramina rumpi, per quæ non tam guttas quam densissimas pluvias super homines effunderet. Quapropter ad rem magis magisque roborandam libet inserere mellitum hunc divi Bernardi sermonem qua eruditione, qua sanctitate, qua erga Virginem Deiparam devotione celeberrimi:

« Virgo hodie gloriosa cælos ascendens, supernorum gaudia civium copiosis sine dubio cumulavit augmentis. Hæc est enim, cuius salutationis vox et ipsos exultare facit in gaudio, quos materna adhuc viscera claudunt. Quod si parvuli necdum nati anima liquefacta est, ut Maria locuta est; quid putamus, quænam illa fuerit cælestium exultatio, cum et vocem audire, et videre faciem, et beata ejus frui præsentia meruerunt? Sed et illud quis cogitare sufficiat, quam gloriosa hodie mundi regina processerit; et quanto devotionis affectu tota in ejus occursum cælestium legionum prodierit multitudo; quibus ad thronum gloriæ cantus sit deducta, quam placido vultu, quam serena facie, quam divinis amplexibus suscepta a Filio, et super omnem exaltata creaturam, cum eo honore, quo tanta mater digna fuit; cum ea gloria, quæ tantum decuit Filium? Felicia prorsus oscula labii impressa lactentis, cui virginæ mater applaudebat in gremio. Verum numquid non feliciora censebimus, quæ ab ore sedentis in dextera Patris, hodie in beata salutatione suscepit,

cum ascenderit ad thronum gloriae, epithalamium canens et dicens: O-sceletur me osculo oris sui? Christi generationem, et Mariæ Assumptionem quis enarrabit? Quantum enim gratiae in terris adepta est præ cæteris, tantum et in cælis obtinet gloria singularis (1). »

Hucusque apes illa, quæ, sacrarum traditionum nutrita liquoribus, graphicè depinxit veritatem Assumptionis, dulcique nectare plenam tradidit. — Nec premere silentio valeam sermonem ejusdem Claravallensis incliti doctoris, in Octava Assumptionis beatæ Mariæ repositum, 2º nocturno, lectione vi:

« Ecce jam quibus potuimus votis ascendentem te ad Filium deduximus, et prosecuti sumus saltem a longe, Virgo benedicta. Sit pietatis tue, ipsam, quam apud Deum gratiam invenisti, notam facere mundo, reis veniam, medelam ægris, pusillis corde robur, afflictis consolationem, periclitantibus adjutorium et liberationem sanctis tuis precibus obtinendo. In hac quoque die solemnitatis et lætitiae, dulcissimum Mariæ nomen cum laude invocantibus servulis, per te, Regina clemens, gratiae suæ munera largiatitur Jesus Christus, Filius tuus, Dominus noster, qui est super omnia benedictus in sæcula, amen (2). » Tot autem gratiarum thesauros ob singulare privilegium Assumptionis corporæ, ut ex orationis serie liquet, præfatus Claravallensis Abbas ardenti prece poscebat.

Tota isthæc doctrina atque sensus

tam illustrum SS. Patrum eam de qua loquimur veritatem enixe profiten-tium, per sacram liturgiam in Ecclesiæ sensus commutantur, quos isthæc in regula credendorum sive cultus atque fidei ponit, ut eos singuli fideles eodem pietatis eodemque venerationis sensu profiterentur. Ex hisce pariter homiliis quæ Romano inseruntur of-ficio, quæque disertis conceptisque verbis Deum Virginem M. in anima et corpore ad cælum evexisse declarant, sat superque depromit, in alma Rom. Ecclesia Virginis Assumptionem tot sæculis inolitam mirandum in modum jugiter viruisse. Quam ob rem Cæsar Card. Baronius in notis Martyrologio Romano elucubrandis die xv augusti peregrie loquitur: *Dei Ecclesia propensior in eam partem videtur, ut una cum corpore assumpta sit in cælum. Nam in hujus diei solemnitate illas sanctorum Patrum homilias legendas tradit, quibus ea de Assumptione affirmantur.*

5. Neque in hac, quam rimamur, lucubratione, parvi facienda sint argumenta quæ de Kalendaris deve Martyrologiis, opima monumentorum copia, desumuntur. In pervetusto Kalendario Romano quod solerti cura Joannis Frontone typis prodit, Assumptionis Mariæ solemnitas hisce verbis declaratur: *Die decima quinta mensis augusti solemnia de pausatione sanctæ Marice.* Quid autem sub hoc pausationis nomine præpositum Kalendarium sibi velit, agnoscamus. Vocabulum hocce *pausatio*, sive *pausa motus*, brevem aut parvam cujuspiam

rei moram proprie vereque significat. Pausam animæ Virginis in sepulcro designare non posse conspicitur: quandoquidem anima, ut primum de corpore migrat, si justitiae munere pollat, fruitur illico perpetua ac beatifica Dei visione; unde Psalmographus vix ait: *Cum dederit (Deus) dilectis suis somnum*, sive mortem, immediate subdit: *Ecce hereditas Domini*, sive cælica beatitas. Illa proinde vox *pau-satio* debet intelligi de corpore Dei-parentis quod motum non fuit; quum in illo brevi temporis intervallo quo fuit in sepulcro, exanime manserit: quare per mortem suam habuit *pau-sam*. Hæc præterea vox minus quiete minusque sopore designat; implicite *pausa* relationem exprimit ad motum subsequentem: debebat igitur Virgo Maria suum in suo corpore resumere motum, videlicet ex mortuis resurgere; non autem præstolari diem universalis judicii, quod fuisset procul dubio quies corporis, non autem *pau-sa*. Ex pervetusto proinde Kalendario Romano satis abunde liquet corporea Dei-parentis Assumptio.

Ab hoc tamen Kalendario nullimode dissentit Martyrologium Romanum Gregorii XIII jussu editum, Urbani VIII et Clementis X auctoritate recognitum, et a Benedicto XIV Pont. Max. auctum et castigatum; in hoc autem Martyrologio die 14 augusti RR. Canonici legunt: *Vigilia Assumptionis beatæ MARIE*, et die 15: *Assumptio sanctissimæ Dei Genitricis Virginis MARIE*. Sat perspicua res est.

Nulli tamen facessat negotium, quod in hisce veterum monumentis non inveniatur epocha temporis, qua festum

Assumptionis occœpit: concludere fas est, quod ab *immemorabili*, ut ajunt, et probabiliter ex ipsis rei christiane primordiis solemnitatem Assumptionis christifideles a RR. PP. suaviter ducti festive concelebraverint. — Ratione tantæ praxeos firmior evadit Assumptio.

6. Nec satis: heic namque totam ponimus vim.

In Ecclesia Romano-Canonica ine-luctabilia suppetunt argumenta, Marianæ proin Assumptionis testimonium locupletissimum. Memorabilis enim est *Glossa*, cap. *Alma Mater, de Sententia Excommunicationis, in sexto: lato interdicto, in festis Natalis Domini, Paschatis, Pentecostes et Assumptionis officia divina celebrari posse decernens*, in verbo *Assumptionis* perpendendum dicit: « Nota terminata altercationem quærentium quod est festum solemnius, an festum Assumptionis, an festum Nativitatis Virginis gloriosæ: Habet enim Ecclesia quod sit celebrius festum Assumptionis, ut hic vides. » Majoris autem solemnitatis ratio ex eo plane deducitur, prout ibidem legimus, quia in uno eodemque die (15 augusti) pretiosa mors, resurrectio et ad cælum cum anima et corpore gloriosa concelebra-tur Assumptio: hæc quippe phrasis synthetica sive complexiva est. In veteri Martyrologio festum mortis et Assumptionis bipartitur Ecclesia; quum die 18 januarii legamus: *Deposi-tio sanctæ ac gloriosæ B. Mariæ Matris Domini Nostri Jesu Christi*; et die 15 augusti: *Assumptio sanctæ Marice*. Nunc vero temporis tria hæc mysteria copulati veneratur Eccle-

(1) Serm. 1 de Assumpt. B. Mariæ.

(2) Serm. 4 de Assumpt. circa medium.

sia. Confer Mabillonum (1). Eadem veritas in eodem Canonicō Jure luculenter adstruitur (2). Quare concludit Suarezius: « Festum assumptionis beatissimae Virginis Mariæ ex præcepto juris communis servandum est. Ita docent omnes doctores in cap. 1 de consec. d. 3, ubi expresse hoc festum numeratur, et in cap. ult. de feriis, ubi sub festivitatibus virginis, et inter festivitates ejus habet quamdam excellentiam, quia gloriam, præmium ac triumphum sanctissimae Virginis nobis repræsentat (3). »

Nil mirum, si alia desint vetustiora Rom. Ecclesiæ monumenta; quum, longe lateque magna illa Diocletiani sœviente persecutione, coronata bestia præcepit, ut omnia comburerentur Ecclesiæ chronica, prout testatur Eusebius qui suis oculis Rom. Ecclesiæ chronica concremata prospexit (4).

Nisi proinde dicere velimus, quod Rom. Ecclesia in re tam gravi quæ cultum attingit, turpiter errarit; fatedum satius est, Virginis Assumptionem super immobile fundamen infrangibilemque basin fulciri. Quantu namque faciendus sit ejusmodi Ecclesiæ sensus in re theologica, nemo, qui prorsus in eadem disciplina hospes non sit, ignorat. Nulla sane fieri ratione potest, ut Rom. Ecclesia falsam ac erroneam imbibat doctrinam, utpote quæ a Spiritu sancto peculiariter ratione jugiter edocta.

(1) Lib. 2 de Liturgia gallicana.

(2) Can. 1 de Consecrat., dist. 3, et cap. ult. de Feriis.

(3) De Relig., tom. 1, lib. II, de diebus festis, cap. ix, n. 13.

(4) Ecclesiast. Histor., lib. VII, cc. II et III.

Caput II.

Ecclesia Apostolica et Subapostolica.

1. Christus ex toto genere humano duodecim Apostolos elegit, ut in omnem terram exiret sonus eorum, novæ Fidei fundamentum constituerent, totumque disponerent ordinem Ecclesiæ. Ecclesiæ apud unamquamque civitatem considerunt, ait Tertullianus, loquens de Apostolis, *a quibus traducem fidei et semina doctrinæ cæteræ exinde ecclesiæ mutuantæ sunt, et quotidie mutuantur ut ecclesiæ siant* (5). Quapropter Apostoli eorumdemque per totum orbem successores præsto sunt in themate nostro locupletissimi testes, adeo, ut per eos sensum atque doctrinam ecclesiarum in Deiparentis corpoream Assumptionem unanimiter conspirantium agnoscere, prout nuper, faterique pergamus. Et ut ab Apostolis qui passim toto orbe ad hominum punctionem missi sunt, ducamus initium, perspici vel leviter potest, quanto robore de sacro illo duodenario collegio quod lateri suo Christus adlegit, Deiparæ Virginis adstruatur Assumptio.

2. Illum cogita beatum felicemque diem quo ex hac vita migratura erat beatissima Virgo Deipara. Eo die Apostoli omnes qui toto orbe ad Evangelium disseminandum dispersi erant, Ierosolymam divino imperio et angelorum ministerio, ut pie creditur, delati convenerant, exceptis Jacobo qui jam naturæ concessit, evangelicam firmans suo cruce doctrinam, et Thoma qui absens fuit. Vix ubi per-

(5) Tertull. lib. de præscript., cap. 9.

rexerunt ad sacrum locum, ubi sanctissimum jacebat exanime corpus Deiparæ Virginis, ut hoc per tres dies magno venerationis pietatisque sensu, centies ac millies seipso ad illam Illi commendantes, sacris cum precibus ac sacra coluerint hymnodia. Reserato deinde tumulo, sepulcralia hinc dumtaxat invenerunt, sacrum vero corpus invenire nulla qualibet ratione potuerunt. Quam ob rem unanimiter inclamat, lacrymarum imbre perfusi: Virgo Dei Genitrix, nostra mater, nostra magistra, nostra saluberrima monitrix, doctrix, roboratrix, confortatrix ad cælum cum anima et corpore divinitus assumpta est. Hisce peractis, eo quisquis, unde digressus est, revertitur.

Præfatum eventum incliti testantur scriptores, div. Joannes Damascenus *de dormitione beatissimæ Virginis* cum S. Mellito sardicensi episcopo narrat de quodam hebræo qui fuit princeps sacerdotum iudeorum, quod is furore percitus feretrum in quo positum erat venerabile corpus Deiparentis, evertere ac in terram dejicere voluit; sed, ecce! mox feretro manus ejus adhaeserunt. At, quum ille maximo dolore torqueretur, et pœnitentia ductus auxilium peteret, dixit ad eum Petrus: Si toto corde credideris in Dominum Jesum Christum, solventur a feretro manus tuæ; et cum dixisset: Credo, statim solute sunt manus ejus a feretro; et quia adhuc erant aridæ, iterum Petrus ad eum: Accede, dixit, ad hoc corpus, et osculare lectulum, atque dic: Credo in Deum et Dei Filium quem ista portavit, Jesum Christum; et cum accedens osculatus esset lectum, statim omnis dolor recessit ab eo, et

vel ipsa de B. Virginis Assumptione traditio falsitate corripitur.

3. Plura tamen adminicula bujuscemodi rem magis atque magis roborent. Sanctus Mellitus loc. supra cit. narrat, divos Petrum et Paulum corpus B. Virginis Mariæ gestasse, Joannem ante feretrum palmam prætulisse, cæteros vero Apostolos cecinusse psalmos. Novum ecce miraculum! nubes lucida, coronæ instar, apparuit super feretrum, sicut apparere solet magnus circuitus juxta splendorem lunæ, et angelorum exercitus erat in nubibus canticum suavissimum occinens, ita, ut egressus de civitate populus miraretur inquiens: quis est iste sonitus tantæ suavitatis?

Præterea: div. Joannes Damascenus *de dormitione beatissimæ Virginis* cum S. Mellito sardicensi episcopo narrat de quodam hebræo qui fuit princeps sacerdotum iudeorum, quod is furore percitus feretrum in quo positum erat venerabile corpus Deiparentis, evertere ac in terram dejicere voluit; sed, ecce! mox feretro manus ejus adhaeserunt. At, quum ille maximo dolore torqueretur, et pœnitentia ductus auxilium peteret, dixit ad eum Petrus: Si toto corde credideris in Dominum Jesum Christum, solventur a feretro manus tuæ; et cum dixisset: Credo, statim solute sunt manus ejus a feretro; et quia adhuc erant aridæ, iterum Petrus ad eum: Accede, dixit, ad hoc corpus, et osculare lectulum, atque dic: Credo in Deum et Dei Filium quem ista portavit, Jesum Christum; et cum accedens osculatus esset lectum, statim omnis dolor recessit ab eo, et